

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ
РОЗВИТКУ

МОРДОВЕЦЬ АЛІНА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 331.105.6:338.24:35.073 (043.3)

**ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків–2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор
Попов Олександр Євгенович,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця,
завідувач кафедри політичної економії.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор,
Іляш Ольга Ігорівна,
Міжнародний університет фінансів,
проректор з наукової та міжнародної діяльності;

доктор економічних наук, доцент,
Кучерова Ганна Юріївна,
Класичний приватний університет,
професор кафедри економіки.

Захист відбудеться « 2 » липня 2018 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради, шифр Д 64.51.01, у Науково-дослідному центрі індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України за адресою: 61166, м. Харків, пров. Інженерний, 1-а.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України за адресою: 61166, м. Харків, пров. Інженерний, 1-а.

Автореферат розісланий « 1 » червня 2018 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. М. Красноносова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Необхідною умовою забезпечення високих темпів зростання національної економіки є ефективність державної політики щодо розвитку її стратегічних галузей. Проте обмеженість фінансових можливостей, бюджетної підтримки реалізації програм розвитку сфер національної економіки визначає необхідність залучення додаткових інвестицій.

Зокрема, необхідність активізації інвестиційних процесів в сферах національної економіки пов'язана із широким залученням приватних інвесторів до реалізації стратегічних проектів через механізм партнерських відносин. Крім того, в сучасних умовах значний вплив на функціонування економічних систем мають інституціональні зміни, що впливають на трансформацію ролі держави та форми її участі в процесі державного регулювання економіки, реалізації завдань, цілей, пріоритетів розвитку суспільства та інтересів представників приватного сектору.

При цьому найбільш актуальним питанням стає розвиток співпраці органів влади та суб'єктів господарювання, оскільки саме партнерство державного та приватного секторів в умовах ринкової економіки є одним із найбільш дієвих механізмів, який здатний забезпечити високий темп економічного зростання країни в цілому та сприяє досягненню цілей економічних агентів. Різні сфери національної економіки мають значний потенціал розвитку такого роду партнерських відносин, реалізація якого буде сприяти досягненню поставлених цілей та визначених пріоритетів при умові реалізації механізму соціально-економічного партнерства за рахунок досягнення балансу інтересів державного та приватного секторів для вирішення суспільно-важливих завдань.

Різні аспекти формування та розвитку партнерських відносин (ПВ) в контексті реалізації державної політики розвитку національної економіки розглядаються в роботах відомих вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як Т. Бабан, В. Остапенко, О. Солодовнік, Є. Черевиков, П. Шилепницької. Вплив процесів інституціональної трансформації економіки на формування партнерських відносин досліджували такі авторитетні вчені як О. Вікарчук, М. Данько, А. Гриценко, О. Іляш, О. Ляховець, О. Попов, В. Тарасов, О. Чубарь, Б. Шевченко. Аналізом змісту процесу партнерських відносин займалися такі науковці як В. Варнавський, Ш. Валітова, В. Жуков, І. Запатріна, Г. Кучерова, Н. Хананашвили, А. Шадріна, В. Якімець тощо.

Проте, незважаючи на значну теоретичну розробленість підходів відносно регулювання взаємодії державного та приватного секторів, залишається недостатньо дослідженими питання формування державної політики в сфері соціально-економічного партнерства. Також потребує поглибленого наукового обґрунтування визначення пріоритетних сфер національної економіки, які мають значний потенціал розвитку партнерських відносин, реалізувати який можливо на основі механізму соціально-економічного партнерства, орієнтованого на вирішення суспільно-значущих та соціально-важливих завдань.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано згідно з планами наукових досліджень Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця у межах фундаментальної держбюджетної теми «Консолідація обліково-аналітичної інформації в організації

управління безпекою інноваційного розвитку великомасштабних економіко-виробничих систем: теорія та методологія» (номер державної реєстрації 0115U002375), автором обґрунтовано методичний підхід до вибору організаційної форми реалізації партнерських відносин та запропоновано теоретико-методичне забезпечення формування державної політики в сфері міжсекторальної взаємодії. Дисертаційна робота виконана в межах наукової проблематики досліджень Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, зокрема, за темою «Механізм державної підтримки реконструкції промисловості України» (ДР № 0117U003219, 2017 р.) здобувачем сформовано структурну побудову процесу управління партнерськими відносинами в сфері міжсекторальної взаємодії, що дозволяє проаналізувати процес формування партнерських відносин на всіх рівнях державного регулювання економіки за рахунок визначення суб'єктів та врахування характеру їх взаємодії.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень, розробка методичного забезпечення та практичних рекомендацій щодо формування державної політики у сфері соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання.

Для досягнення поставленої мети у роботі сформульовано та вирішено такі завдання:

систематизувати понятійно-категоріальний апарат, що відображає різні аспекти взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання та уточнити зміст поняття «соціально-економічне партнерство», предметну сферу її формування;

уточнити зміст поняття «потенціал розвитку партнерських відносин» з виділенням його складових;

обґрунтувати систему показників відповідно до складових оцінки потенціалу розвитку партнерських відносин в сферах національної економіки;

узагальнити теоретичні підходи щодо державного регулювання інституціональних перетворень в сфері партнерських відносин;

визначити рівень результативності реалізації партнерських відносин в пріоритетних сферах економіки;

розробити організаційно-економічний механізм управління партнерськими відносинами в сфері міжсекторальної взаємодії.

Об'єктом дослідження є процес формування та розвитку соціально-економічного партнерства між органами влади та суб'єктами господарювання.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних положень, методичних підходів та практичних засад формування державної політики у сфері соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання.

Методи дослідження. Теоретико-методичним підґрунтям дисертаційної роботи є наукові концепції, теоретичні розробки провідних вітчизняних та зарубіжних учених щодо аналізу процесу взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання. Для досягнення поставленої в роботі мети використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: *контент-аналіз, морфологічний аналіз* – для уточнення понятійно-категоріального забезпечення дослідження в сфері партнерських відносин; *метод аналізу та синтезу* – для дослідження складових передумов розвитку партнерських відносин та складових оцінки потенціалу реалізації партнерських

відносин; *багатовимірний факторний аналіз* – для обґрунтування системи показників оцінки економічного, інституціонального, соціального потенціалів; *графічний* – для унаочнення емпіричних даних і схематичного подання основних теоретичних та практичних положень дисертаційної роботи; *таксономічний аналіз* – для визначення інтегральної оцінки потенціалу розвитку партнерських відносин; *кластерний аналіз* – для класифікації сфер національної економіки за рівнем реалізації партнерських відносин; *теоретико-множинний підхід* – для обґрунтування логіки формування державної політики в сфері партнерських відносин; *матричний підхід* – для обґрунтування вибору стратегії розвитку партнерських відносин на національному рівні; *IDEF- моделювання* – для декомпозиції процесу формування та реалізації державної політики в сфері партнерських відносин; *теорію логіки та метод структурно-логічного аналізу* – для розроблення моделі організаційно-економічного механізму управління системи партнерських відносин; *теорія ігор* – для моделювання партнерських відносин в залежності від рівня управління та досягнення рівноваги інтересів їх учасників; *абстрактно-логічний метод* – для теоретичних узагальнень і формулювання висновків дослідження.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативно-правові акти органів державної влади й управління, вітчизняна і зарубіжна наукова література, статистичні дані Державної служби статистики України, Міністерства і відомства, звітно-аналітична інформація міжнародних статистичних організацій.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та методичних підходів формування державної політики розвитку партнерських відносин органів влади та суб'єктів господарювання. Зокрема, найбільш вагомими результатами, що характеризують наукову новизну дослідження і особистий внесок здобувача, полягають в такому:

удосконалено

організаційно-методичне забезпечення формування державної політики в сфері партнерських відносин, яке, на відміну від інших, враховує процес державного регулювання інституціональних змін в сфері взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання, що дозволяє визначити трансформаційні перетворення форм інституціоналізації співробітництва залежно від характеру відносин між їх суб'єктами за рахунок теоретико-множинного підходу;

структурну побудову процесу управління партнерськими відносинами в сфері міжсекторальної взаємодії, що на відміну від інших підходів дозволяє проаналізувати процес формування партнерських відносин на всіх рівнях державного регулювання економіки за рахунок визначення суб'єктів та врахування характеру їх взаємодії, розподілу їх функціональних обов'язків, рівня ризиків, що дозволяє визначити стратегію діяльності кожного учасника партнерських відносин за рахунок визначення міри реалізації їх інтересів;

теоретико-методичний підхід щодо обґрунтування доцільності реалізації механізму партнерських відносин в пріоритетних секторах та галузях національної економіки, який на відміну від існуючих враховує потенціал розвитку партнерських відносин для досягнення цілей та виконання завдання державної політики, що дозволяє оцінити достатність наявного ресурсного забезпечення для реалізації державної політики та визначити механізм залучення необхідних додаткових ресурсів;

дістали подальшого розвитку:

методичний підхід щодо інтегрального оцінювання потенціалу розвитку партнерських відносин в пріоритетних сферах національної економіки, який на відміну від існуючих визначає економічну, суспільну та організаційно-інституціональну складові потенціалу розвитку партнерських відносин та дозволяє визначити необхідність реалізації механізму соціально-економічного партнерства в певній сфері для досягнення цілей державної політики за рахунок врахування потенціалу;

методичний підхід щодо прогнозування розвитку партнерських відносин в сферах національної економіки, що на відміну від інших підходів дозволяє визначити стратегію діяльності суб'єктів партнерських відносин за рахунок сценарного моделювання, що сприяє обґрунтованому вибору напрямку реалізації партнерських відносин в сферах національної економіки;

систематизація понятійно-категоріального апарату в сфері партнерських відносин, що на відміну від існуючих підходів дозволяє враховувати багаторівневий характер державного регулювання відносин міжсекторальної взаємодії за рахунок аналізу сутності дефініцій в трьохмірному вимірі (а саме за рахунок врахуванням рівня управління, форми інституціоналізації та характеру відносин), відповідно до чого уточнено склад релевантних суб'єктів партнерських відносин з урахуванням їх інтересів, змісту їх взаємодії в умовах реалізації державної політики та аналітично доведено доцільність використання дефініції «соціально-економічне партнерство», що є базою для подальшого дослідження.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені теоретичні положення, методичне забезпечення доведено до рівня конкретних методик і рекомендацій, спрямованих на розвиток партнерських відносин в сфері міжсекторальної взаємодії й підтверджено відповідними довідкою про впровадження в діяльність Міністерства фінансів України (довідка № 11310-09-10/10612 від 12.06.2017 р.), де було впроваджено пропозиції з оцінки стану сфер національної економіки відносно виявлення потреби в реалізації соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання.

Результати дослідження застосовуються у навчальному процесі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця у процесі викладання навчальних дисциплін: «Макроекономічний аналіз», «Соціальна економіка» при підготовці студентів освітнього ступеня «бакалавр» за напрямком підготовки 6.030501 «Економічна теорія» (довідка № 16/86-04-246/1 від 16.06.2017 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаним дослідженням, у якому запропоновано авторський підхід до вирішення наукового завдання формування державної політики в сфері партнерських відносин з метою реалізації наявного потенціалу міжсекторальної взаємодії. Наукові положення, висновки, рекомендації та результати, викладені в роботі, одержані безпосередньо здобувачем і знайшли відображення в наукових публікаціях. Внесок автора в роботи, виконані у співавторстві, зазначено в переліку опублікованих праць за темою дисертації.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення та практичні результати дисертаційної роботи доповідались на восьми науково-практичних конференціях: Друга науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні проблеми управління людськими ресурсами та економіки праці»

(Львів, 2013 р.); Друга міжнародна науково-практична конференція «Перспективы скоординированного социально-экономического развития России и Украины в общеевропейском контексте» (Москва, 2014 р.); X Міжнародна науково-практична конференція «Education and science without borders - 2014» (Прага, 2014 р.); Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики» (Харків, 2015 р.); XI Міжнародна науково-практична конференція «Scientific horizons» (Великобританія, 2015 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція молодих учених та студентів «Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти» (Харків, 2016 р.); Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція молодих учених та студентів «Моделювання та прогнозування соціально-економічних процесів» (Харків, 2016 р.); Міжнародна наукова конференція «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця» (Харків, 2017 р.).

Публікації. Основні результати та висновки дисертації відображено в 18 наукових працях (8 статей у наукових фахових виданнях України, 2 статті у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз, 8 тез доповідей на науково-практичних конференціях). Загальний обсяг опублікованих робіт становить 7,57 ум.-друк. арк., з них особисто автору належить 5,71 ум.-друк. арк.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації – 356 сторінок (14,83 авт. арк.). Робота містить 39 таблиць (з них 24 займає 28 повних сторінки); 27 рисунків (з них 20 займають 20 повних сторінки), список використаних джерел із 545 найменувань – на 58 сторінках, 16 додатків – на 70 сторінках. Основний текст дисертації становить 207 сторінки (8,63 авт. арк.).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, сформульовано мету, об'єкт, предмет, задачі, дослідження, викладено методи дослідження, відображено наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, наведено дані щодо апробації результатів дослідження.

У першому розділі – «Теоретичні аспекти розвитку соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання» – систематизовано понятійно-категоріальний апарат, що відображає різні аспекти взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання та уточнено зміст поняття «соціально-економічне партнерство»; узагальнено предметну сферу її формування.

Взаємозалежність між формою партнерських відносин та інституціональним середовищем в умовах трансформаційних процесів чітко простежується при аналізі концепцій та теорій, що розглядають процес державного регулювання економіки в сфері партнерських відносин (рис. 1). З метою виявлення сутності понять, що відображають процес взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання, та визначення концептуальної основи для їх систематизації узагальнено наукові підходи відповідно до напрямів дослідження предметної сфери партнерських відносин, що

дозволило за рахунок семантичного аналізу визначити частоту повторювання складових частин.

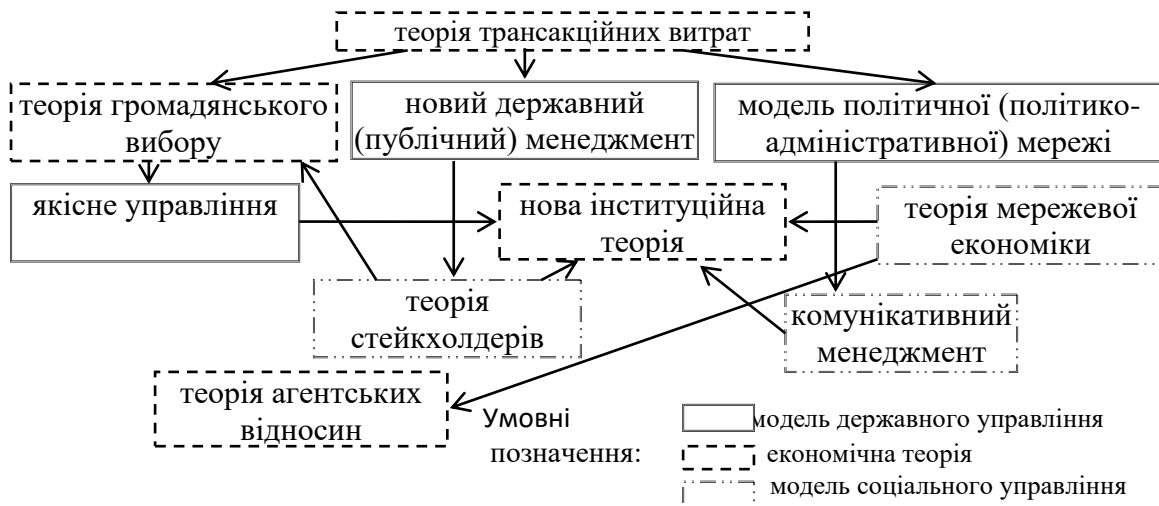

Рис. 1. Систематизація наукових підходів відповідно до напрямів дослідження предметної сфери партнерських відносин

За рахунок морфологічної декомпозиції сутності категорій та аналізу їх змісту виявлено залежність між сутністю дефініцій та рівнем реалізації партнерських відносин, що дозволило запропонувати визначення категорії «соціально-економічне партнерство» та структурувати взаємозалежність категорій, що відображають процес партнерських відносин, в залежності від рівня управління, форми відносин та інституціонального середовища.

Встановлено, що сутність соціально-економічного партнерства полягає у вирішенні задач соціально-економічного розвитку економіки на національному рівні за рахунок досягнення синергетичного ефекту від співпраці зацікавлених в розвитку певної сфери державних органів влади та суб'єктів господарювання, що сприяє економічному розвитку країни, особливо в умовах обмеженості ресурсної бази.

Соціально-економічне партнерство є більш широкою за змістом категорією та відповідає національному рівню (відображає взаємодію сукупності суб'єктів господарювання та органів державної влади, які відповідають за прийняття стратегічних рішень для реалізації потреб суспільства), вибір форми партнерських відносин (державно-приватне партнерство, публічно-приватне партнерство тощо) залежить від секторів, що приймають участь в реалізації стратегії розвитку певної сфери на регіональному рівні (табл. 1).

Таблиця 1

Змістове порівняння дефініцій

Характеристика	Державно-приватне партнерство	Соціально-економічне партнерство
1	2	3
Мета	Реалізація суспільно важливих державних проектів за рахунок залучення представників приватного сектору	Задоволення потреб суспільства за рахунок вирішення соціально-економічних задач, що визначені стратегією розвитку країни та соціальними потребами суспільства
Об'єкт	Конкретний проект	Сектор національної економіки
Предмет	Завдання, які пов'язані з реалізацією проекту (проекткування, фінансування,	Відносини між учасниками з приводу стимулювання представників приватного сектору до реалізації суспільно значущих

1	2	3
	експлуатація тощо)	проектів
Суб'єкти та їх основна роль/функція	Державний орган – контролює механізм партнерських відносин Суб'єкт господарювання – виконавець проекту	Система державних органів – компетентних приймати рішення щодо формування державної політики Сукупність суб'єктів господарювання – проектна компанія, інститути громадянського суспільства – формує соціальне замовлення
Підхід	Проектний підхід	Організаційно-функціональний
Рівні	регіональний/місцевий	національний
Модель реалізації	Концесійні, лізингові, приватизаційні моделі	Державно-приватне партнерство

За рахунок визначення задач, що необхідно реалізувати суб'єктам господарювання в рамках певного проекту на місцевому рівні залежить вибір механізму реалізації партнерських відносин.

Узагальнення теоретичних підходів до визначення сутності аналізу процесу взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання дозволило упорядкувати предметну сферу формування соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання в сфері державної політики міжсекторальної взаємодії та виявити низку концептуальних обмежень, що слід враховувати при проектуванні відповідного механізму партнерських відносин.

У другому розділі – «Оцінювання потенціалу розвитку партнерських відносин в Україні» – уточнено зміст поняття «потенціал розвитку партнерських відносин» з виділенням його складових та розроблено підхід до їх оцінки; обґрунтовано систему показників відповідно до складових оцінки потенціалу розвитку партнерських відносин в сферах національної економіки; визначено інституціональні аспекти соціально-економічного партнерства відповідно до рівнів інституціонального середовища партнерських відносин.

Обґрунтування доцільності розвитку партнерських відносин насамперед передбачає необхідність ретельного аналізу сукупності наявних ресурсів, за рахунок використання яких може бути визначено можливість досягнення очікуваних результатів співробітництва. Вибір моделі партнерських відносин запропоновано здійснити відповідно до характеру взаємодії між учасниками. Проаналізовано підходи до визначення сутності поняття «потенціал розвитку партнерських відносин».

Модель партнерських відносин залежить від характеру взаємодії між учасниками, які оцінено за рахунок матриці параметрів відносин, що відповідає рівням прояву відносин між учасниками при реалізації проектів та відповідно до кожного осередку матриці запропоновано характеристику відносин потенційних учасників з метою визначення рівня державного регулювання та вибору організаційної форми партнерських відносин відповідно до сфер національної економіки.

Проаналізувавши проекти, які реалізовані на засадах соціально-економічного партнерства виявлено, що форма інституціоналізації відносин потенційних учасників належать до таких осередків матриці як: форма комерційного співробітництва суб'єктів партнерських відносин; утворення спільних організацій (з предметною спеціалізацією) та субпідрядні відносини (горизонтальний аутсорсинг).

Доведено, що потенціал розвитку в сфері партнерських відносин необхідно розглядати з позиції статистичного (проявляється через форми реалізації партнерських відносин, які формуються під впливом організаційного та інституціонального середовища) та динамічного (інтереси, мотиви учасників партнерських відносин, що стимулюють до реалізації суспільно важливих проектів) аспектів, що дозволяє проаналізувати стан та визначити резерви для розвитку сфери економіки.

Формування системи показників в рамках методичного підходу для оцінювання потенціалу розвитку партнерських відносин в сферах національної економіки запропоновано доповнити інтегральним показником для кількісного аналізу кожної із складових, що дозволяє визначити сферу економіки з найбільшим потенціалом розвитку (рис. 2).

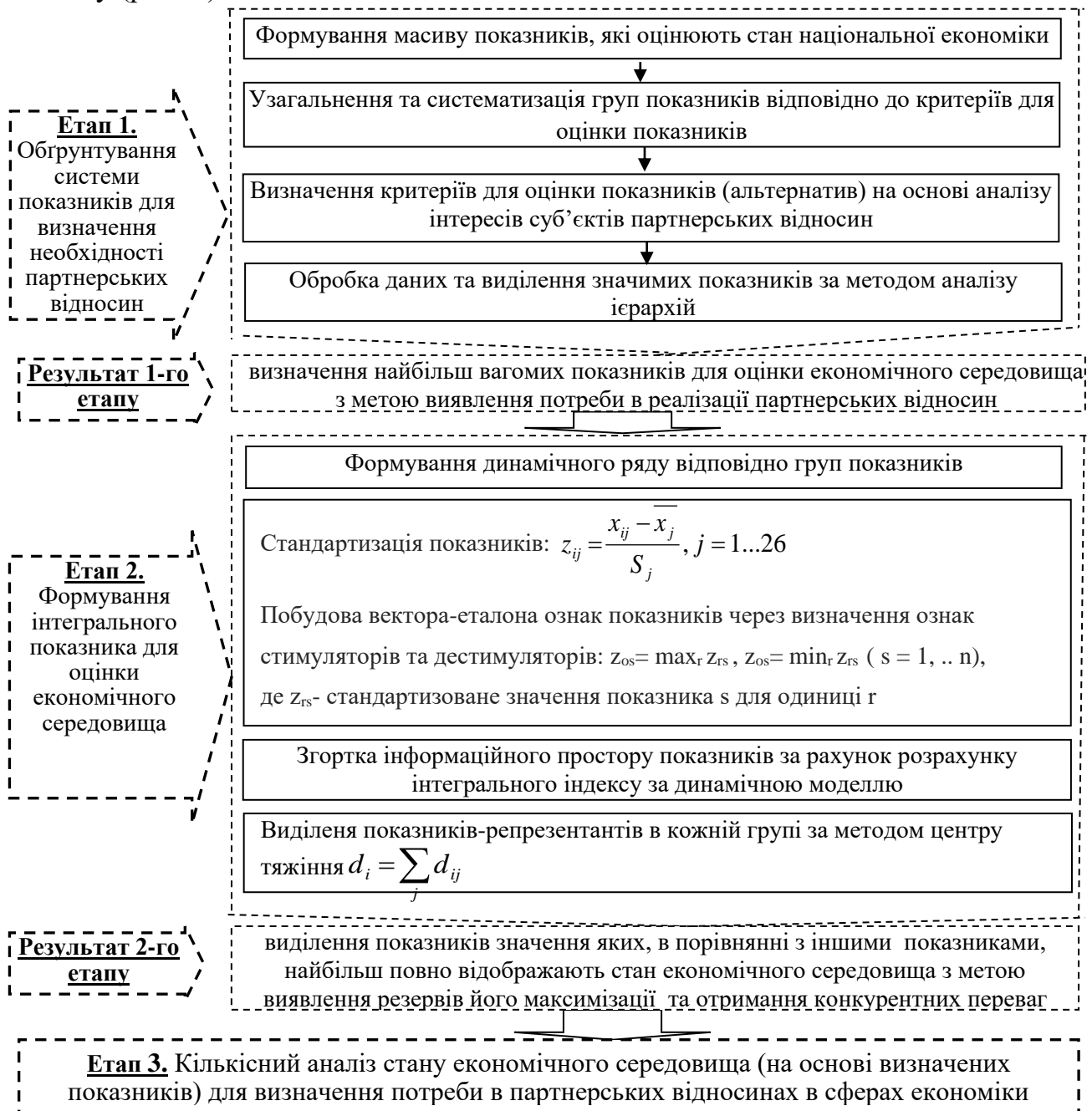

Рис. 2. Етапи оцінки економічного потенціалу розвитку партнерських відносин в сферах економіки

З метою оцінки економічного потенціалу розвитку партнерських відносин узагальнено та систематизовано показники аналізу економічного середовища для оцінки різних аспектів національної економіки та за методом аналізу ієрархій визначено показники за якими проаналізовано сфери національної економіки, що сформувало інформаційно аналітичну базу для інтегрального оцінювання ПРПВ за сферами національної економіки.

Для оцінки потенціалу за видами економічної діяльності та впливу регіонального аспекту показники згруповано (за такими компонентами як оцінка інвестиційного клімату, оцінка регіонального розвитку за видами економічної діяльності, оцінка економічного ефекту за видами економічної діяльності) та розраховано інтегральні показники (табл. 2) для прийняття державними органами управлінських рішень відносно розвитку потенціалу партнерських відносин з обґрунтуванням оптимальної кількості пріоритетів державного інвестування при реалізації державної політики.

Таблиця 2

Потенціал розвитку партнерських відносин по видам економічної діяльності (інтегральний показник), період 2013-2016 рр.

№	Показники	C _{io}			
		2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6
A _{e1}	Інвестиційний клімат				
1.	Інвестиції за видами економічної діяльності	0	0,369573	5,2587	0,231316
2.	Іноземні інвестиції	2,588932	0,456151	0	5,128144
3.	Капітальні інвестиції	0	0,69816	5,701454	1,86546
A _{e2}	Макроекономічна ситуація				
1.	ВВП, млрд. грн	4,81148	4,081761	2,525975	0
2.	Дефлятор ВВП	0,053967	0	0,476497	4,94405
3.	Загальний обсяг державного та гарантованого боргу	0	0,022308	1,609038	4,500112
A _{e3}	Ресурсне забезпечення				
1.	Виробництво ВВП за видами економічної діяльності				
1.1	Сільське господарство	5,885743	1,198709	0,848487	0
1.2	Промисловість	4,510879	2,88E-05	0	0,533611
1.3	Будівництво	5,43959	0,946751	0	0,268622
1.4	Транспорт	5,732602	0	2,686673	1,629132
1.5	Торгівля	0	4,8	0,3	2,7
1.6	Інші види послуг	4,44485	3,806732	0,617768	0
2.	Галузева структура економіки				
2.1	Сільське господарство	1,991803	0	4,155738	4,819672
2.2	Промисловість	0	2,213974	4,729258	4,244541
2.3	Будівництво	0	0,9	4,9	3,6
2.4	Транспорт	3,35044	2,872463	0,004596	0
2.5	Торгівля	1,5	0	1,5	6
2.6	Інші види послуг	4,465116	0	0	0,27907
A _{e4}	Оцінка потенціалу сфер економіки				
1.	Оцінка інноваційного потенціалу	1,583369	5,80224	0,744507	0
2.	Оцінка промислового потенціалу	0,37458	0	4,645778	0,006373
3.	Оцінка інвестиційного потенціалу	2,313253	3,614458	0	0
A _{e5}	Рівень державного регулювання				
1.	Індекс легкості ведення бізнесу	5,208972	3,190372	0,920131	0
2.	Індекс економічної свободи	4,520295	3,321033	0	4,01845

1	2	3	4	5	6
3.	Індекс глобальної конкурентоспроможності	0	5,5	0,409091	1,636364
	C_{io}	7,666542	6,617757	6,483339	6,812115
	$\overline{C_o}$	1,149156			
	S_o	5,764211			
	C_o	12,67758			
	d_i	0,604732	0,522005	0,511402	0,537336
	d_i^*	0,395268	0,477995	0,488598	0,462664

З метою групування отриманих даних проведено кластеризацію за інтегральними показниками (методом Уорда) та визначено, що такі сфери національної економіки, як сільське господарство, будівництво та транспортна сфера сформували кластер найперспективніших сфер економіки, тобто мають найбільш потужне економічне підґрунття для розвитку партнерських відносин.

З метою оцінки інституціонального середовища та визначення його складових в сфері партнерських відносин, що обумовлено необхідністю інституціональної структуризації відносин (встановлення правил взаємодії на всіх рівнях управління партнерськими відносинами, закономірностей взаємодії учасників партнерських відносин тощо), було проаналізовано сутність поняття «інституціональне середовище в сфері партнерських відносин» за рахунок методики контент-аналізу, визначено його складові, потенціал розвитку, представлено процес розвитку партнерських відносин в формі інституціональної динаміки та визначено бажаний стан розвитку партнерських відносин за рахунок методів інституціонального проектування. Встановлено, що інституціональне середовище в сфері партнерських відносин є багаторівневою системою взаємопов'язаних елементів, об'єднаних цільовою функцією регулювання партнерських відносин, які формують інституціональну структуру відповідно до рівнів управління партнерських відносин, діяльність яких регламентується нормативно-законодавчим забезпеченням та інституціональними нормами, правилами.

У третьому розділі – «Організаційно-методичне забезпечення реалізації партнерських відносин органів влади та суб'єктів господарювання» – проаналізовано процес державного регулювання інституціональних перетворень в сфері партнерських відносин; визначено рівень результативності реалізації партнерських відносин в пріоритетних сферах економіки; розроблено організаційно-економічний механізм управління партнерськими відносинами в сфері міжсекторальної взаємодії.

Для формування адекватної державної політики в сфері партнерських відносин доцільно розглядати процес державного регулювання в контексті інституціональної динаміки з урахуванням можливостей визначення необхідних трансформаційних змін в системі організаційно-інституціонального забезпечення партнерських відносин та визначення характеру відносин між їх учасниками. З метою формалізації етапів формування державної політики в сфері партнерських відносин розроблено контекстну діаграму та виявлено, що державні органи вищого рівня ієрархії регламентують взаємодію агентів регіонального та місцевих рівнів, що в цілому відповідає механізму самоподоби фракталів відповідно до теоретико-множинного

підходу, що дозволило структурувати послідовність етапів організації державного управління.

Проведений інституціональний аналіз реалізації партнерських відносин дозволив виявити існуючі протиріччя, а саме як ключову проблему визначено недосконалість наявного механізму взаємодії учасників партнерських відносин (який би дозволив досягти бажаних темпів соціально-економічного розвитку економіки). Визначено, що сучасний механізм взаємодії державного та приватного сектора здійснюється на основі формального підходу, що не формує мотиваційну базу для співпраці. З метою формування механізму взаємодії державного та приватного секторів визначено сфери національної економіки з найбільшим потенціалом розвитку партнерських відносин в рамках методичного підходу оцінки сфер національної економіки для аналізу соціально-економічного ефекту від реалізації партнерських відносин, відповідно до якого оцінено економічний, суспільний та соціальний потенціал в визначених сферах національної економіки.

Визначення оптимальної кількості пріоритетів державного інвестування за рахунок оцінки структури розподілу обсягів державних фінансових ресурсів дозволило встановити, що пріоритетними сферами розвитку національної економіки є сільське господарство, енергетика та транспорт (табл. 3), так як потенціал даних галузей використовується неповною мірою, використання їх потенціалу не в повній мірі відповідає задачам державної політики, що призводить до зменшення приватних інвестицій потрібних для модернізації галузей економіки, що обумовлює необхідність реформування державного управління економікою.

Таблиця 3

Потенціал сфер національної економіки щодо розвитку партнерських відносин в рамках реалізації державної політики (2013-2016 рр.)

Галузь економіки	Сума бінарних характеристик, у розрізі			Питома вага
	основних пріоритетів	додаткових пріоритетів	загальна сума пріоритетів	
Сільське господарство	13	46	59	46,1
Будівництво	12	38	50	39,1
Транспорт	10	44	54	42,2

Проведено аналіз ризикованості реалізації проектів, що прямо впливає на показники результативності реалізації проектів в сфері партнерських відносин. Ризики реалізації партнерських відносин узагальнені та структуровані відповідно до загального виду ієрархічної структури оцінки ризикованості (за рахунок методу аналізу ієрархій), що дозволило визначити ступінь важливості кожного із критеріїв в рамках груп. Проаналізувавши ризики, які впливають на реалізацію проектів в сфері партнерських відносин, виділено такі групи ризиків як: технічні ризики (виникають в умовах - недотримання вимог щодо необхідної якості проектних робіт; відсутності необхідних технологій, обладнання та матеріалів; необхідної кількості та якості робочої сили; відсутності необхідної інфраструктури; можливого невиконання зобов'язань відповідно до графіку робіт), ризики невиконання обов'язків (пов'язані з - помилками у проектуванні об'єктів; проблемами, що унеможливають експлуатацію об'єкту; використанням невідповідних технологій; невідповідністю між результатами

проектів та поставленими задачами; неналежною якістю реалізації проекту; порушеннями процедури реалізації взаємодії учасників партнерських відносин), фінансові ризики (впливає на - ненадійність джерел фінансування, що залучаються до реалізації проекту; наявність обмежень, які виникають як на момент фінансового закриття угоди, так і впродовж всього проектного циклу; недостатній обсяг фінансування; неотримання економічного ефекту від реалізації проекту), ризики попиту (пов'язані з - невідповідністю структури попиту на майбутню продукцію/послугу проекту; негативним прогнозом попиту; негативними перспективами економічного зростання та ставлення споживачів до сплати послуг за вищими тарифами; можливістю економічно необґрунтованих тарифів), політичні та законодавчі ризики (залежать від - зміни законів або інших нормативних актів, а також технічних параметрів, які обумовлюють необхідність отримання дозволів, узгоджень та ліцензій; запровадження процедури регулювання, що суперечить комерційним домовленостям, досягнутим у рамках партнерських відносин). Визначено, що найменший рівень ризикованості реалізації партнерських відносин в порівнянні з іншими секторами за значенням та впливом на їх ефективність має транспортний сектор.

Визначено шляхи зменшення рівня ризикованості в сферах національної економіки, а саме виходячи з результатів ідентифікації факторів впливу на рівень ризику проектів в сферах національної економіки встановлено, що мінімальний ступінь ризику реалізації партнерських відносин залежить від регіону та терміну реалізації проектів, при цьому найбільше значення еластичності має такий показник як частка національних та приватних інвестицій в процесі фінансування проекту, а отже саме від даних показників залежить рівень ризикованості проектів в виділених галузях національної економіки.

Сформовано організаційно-економічний механізм управління партнерськими відносинами (який дозволяє розробити та реалізувати якісні управлінські рішення у відповідності до обраної стратегії управління) за рахунок взаємодії системи державних органів влади, які приймають рішення в сфері партнерських відносин (центр) та агентів регіонального та локального рівнів (активні елементи системи) стосовно яких центр застосовує механізм стимулювання та заохочення останніх приймати участь в реалізації суспільно значущих проектів шляхом створення відповідних умов (правових, організаційних, економічних передумов для реалізації відповідних змін). При побудові адекватної моделі враховано інтереси учасників партнерських відносин, які формуються під впливом суспільно-правового середовища, оскільки саме виходячи з потреб суспільства укладається перелік завдань, визначається зміст, форми, методи та засоби досягнення цілей, в результаті соціального замовлення визначає обсяг необхідних інвестицій в галузь національної економіки. Побудовано модель управління партнерськими відносинами в транспортній сфері (національний рівень) на прикладі концесії на будівництво та експлуатацію автомобільної дороги (регіональний рівень); та на прикладі передачі непрофільних функцій (місцевий рівень).

За рахунок врахування процедури формування стратегії соціально-економічного розвитку на національному рівні та її реалізації в секторальному розрізі розглянуто варіанти взаємодії між суб'єктами різних рівнів відповідно до методу сценаріїв. З урахуванням цілей державних органів влади, приватного та суспільного сектору

визначено стратегії реалізації партнерських відносин в транспортній сфері, які можливі в умовах організаційно-інституційного середовища (табл. 4).

Таблиця 4

Стратегії реалізації партнерських відносин (на прикладі транспортної сфери)

Стратегія		Вибір агента	Характеристика
Об'єкти	центр y	система державних органів влади	
	агент b	відповідна проектна компанія	
Мета	збільшення кількості та якості послуг транспортної інфраструктури, забезпечення доступності транспортних послуг усім верствам населення, підвищення продуктивності праці у галузі		
C1	центр вибирає дію $y \in Y$, базуючись на результаті агент діє $x \in Y$. Цільові функції центру $F(y, x)$ і агента $f(y, x)$ відомі обом гравцям.	$b(y) = \text{Arg Max}_{b \in X} f(y, b)$ $y^0 = \text{Arg Max}_{y \in Y} F(y, b(y))$	державні органи вищого рівня ієрархії визначають план дій, які необхідно реалізовувати агентів регіонального та локального рівнів
C2	центр може вибирати не дію, а повідомляти агентові залежність своєї дії від дії агента у вигляді функції $y(x)$.	$b(y(b)) = \text{Arg Max}_{x \in X} f(y(b), b)$ $y^0 = \text{Arg Max}_{y \in Y} F(y(b), b(y(b)))$	державні органи вищого рівня ієрархії визначають стратегію, для реалізації якої агентам необхідно самостійно виробити план дій
C3	центр може передавати агентові інформацію y_0 і залежно від реакції агента на цю інформацію $x_0(y_0)$ встановлює залежність дії центру від майбутньої дії агента	$y(b, b_0(y_0))$	взаємодія державних органів вищого рівня ієрархії та агентів при виборі стратегії

Рациональність реалізації партнерських відносин доведена за рахунок моделювання розвитку партнерських відносин, що формує інструментальну базу для вибору напрямку державної політики по залученню приватного сектору для ефективної реалізації проекту в даній сфері економіки.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі запропоновано підхід до вирішення актуального науково-практичного завдання відносно формування державної політики в сфері соціально-економічного партнерства. За результатами дослідження сформовано висновки теоретичного та науково-практичного характеру, які відображають вирішення завдань дисертації відповідно до поставленої мети.

1. Проекти, що реалізовані на принципах партнерських відносин в Україні оцінено за рахунок аналізу характеру відносин між потенційними учасниками партнерських відносин на основі трьохрівневої матриці, яка враховує взаємозв'язок сфер реалізації, форми інституційних відносин, рівня управління. Отримані результати обумовили необхідність структурно-декомпозиційного аналізу сутності понять, що характеризують процес взаємодії органів влади та суб'єктів партнерських відносин, з метою систематизації понятійно-категоріального апарату в сфері партнерських відносин для визначення складу та інтересів їх учасників, об'єкту, предмету, мети їх взаємодії в умовах реалізації державної політики. Визначено, що сутність економічної категорії «соціально-економічне партнерство» полягає у вирішенні задач соціально-

економічного розвитку економіки на національному рівні за рахунок досягнення синергетичного ефекту від співпраці зацікавлених в розвитку певної сфери державних органів влади та суб'єктів господарювання, що сприяє економічному розвитку країни, особливо в умовах обмеженості ресурсної бази, тобто соціально-економічне партнерство є такою формою партнерських відносин, яка дозволяє узагальнити проекти відповідно до напрямку стратегічного розвитку національної економіки, яка на відміну від інших дозволить змінити практику реалізації проектів від одноразового характеру співпраці (проектний підхід) до постійно діючої моделі розвитку сфер економіки.

2. Стан та наявні резерви для розвитку пріоритетних сфер національної економіки проаналізовано за рахунок визначення сутності поняття «потенціал розвитку партнерських відносин», на основі виокремлення його складових, які формуються на всіх рівнях управління партнерськими відносинами, (а саме статичного та динамічного аспектів), та методичного підходу до оцінки потенціалу розвитку партнерських відносин в сферах економіки, який полягає в оцінці економічного, організаційно-інституціонального потенціалів, суспільної ефективності та дозволяє визначити необхідність реалізації механізму соціально-економічного партнерства в певній галузі. На основі даного підходу визначено пріоритетні сфери національної економіки, які для досягнення стратегічних цілей державної політики мають значний потенціал розвитку реалізувати який можливо за рахунок партнерських відносин.

3. Виявлено резерви та конкурентні переваги пріоритетних сфер національної економіки за рахунок визначення рівня потенціалу розвитку партнерських відносин на основі сформованого інтегрального показника, який включає систему показників для оцінки економічного, організаційно-інституціонального потенціалів та суспільної ефективності. Визначено вплив на вибір інструментів державного регулювання партнерських відносин відповідно до мультиагентського підходу (які змінюються у відповідності від особливостей рівня реалізації партнерських відносин) за рахунок аналізу інституціональних засад реалізації партнерських відносин в залежності від рівнів інституціонального середовища.

4. Раціональність реалізації партнерських відносин проаналізовано за рахунок моделювання системи державного регулювання економіки в сфері партнерських відносин (на прикладі транспортної сфери) за рахунок визначення системи державних органів влади (які компетентні приймати рішення відносно партнерських відносин в транспортній сфері), елементів організаційно-економічної механізму управління партнерськими відносинами та розрахунку економічної ефективності реалізації даного проекту.

5. Процес трансформації характеру партнерських відносин з визначенням суб'єктів, їх функціональних обов'язків в залежності від етапів державної політики (тобто від стадії ініціювання до її реалізації) проаналізовано в рамках організаційно-економічного механізму управління партнерськими відносинами в сфері міжсекторальної взаємодії. Визначено ризики та фактори, які можуть впливати на ефективність партнерських відносин в пріоритетних сферах національної економіки. Визначено, що найменший рівень ризикованості реалізації партнерських відносин за значенням та впливом на їх ефективність (з урахуванням рівня впливу технічних ризиків, невиконання зобов'язань, фінансових ризиків, ризиків попиту, політичних та

законодавчих ризиків) має транспортний сектор, при цьому важливим фактором, який впливає на рівень ризикованості є ідентифікація меж учасників в фінансуванні проектів.

6. Зпрогнозовано рівень результативності реалізації партнерських відносин в сфері національної економіки, що дозволило моделювати варіанти взаємодії суб'єктів партнерських відносин та оцінити не тільки кінцевий результат, а й модель процесу з метою визначення процедури формулювання стратегії соціально-економічного розвитку на національному рівні та її реалізації в секторальному розрізі. Розглянуто два можливих сценарії реалізації партнерських відносин в транспортній сфері (а саме коли державні органи влади мають необхідні фінансові ресурси для реалізації проектів та розглядають кілька потенційних кандидатів для розробки, виконання та експлуатації кожного проекту та коли державні органи влади зацікавлені в розробці та виконанні проектів, але не володіють необхідним обсягом фінансових ресурсів, а суб'єкти господарювання мають необхідний обсяг ресурсів, але не зацікавлені в реалізації), які є інструментальною базою для вибору напрямку державної політики по залученню приватного сектору для ефективної реалізації проекту.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Мордовець А. В. Аутсорсинг як форма реалізації стратегії екстерналізації адміністративно-управлінських процесів державних органів влади / А. В. Мордовець // Науково-технічний збірник «Комунальне господарство міст». – № 109 – 2013 – с. 420 – 424

2. Попов О. Є. Теоретичні основи соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання у сфері міжсекторальної взаємодії / Попов О.Є., Мордовець А.В. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2015. – № 14 – с. 40 – 44.

Особистий внесок здобувача: аналіз предметної області організації міжсекторальної взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання.

3. Мордовець А. В. Систематизація предметно-категоріального апарату предметної області соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання // Науковий вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Серія «Економіка» – 2015. – Том 20. Випуск № 5 – с. 61- 66

4. Попов О. Є. Методичне забезпечення оцінки економічного потенціалу розвитку міжсекторальних партнерських відносин / Попов О.Є., Мордовець А.В. // Науковий вісник ужгородського університету. Серія "Економіка" – 2016. – Том 2 – Випуск 1 (47) – с. 151 – 160.

Особистий внесок здобувача: розробка методичного підходу до оцінки економічного потенціалу розвитку партнерських відносин в сфері міжсекторальної взаємодії.

5. Попов О. Є. Обґрунтування пріоритетів державної підтримки партнерських відносин у сфері міжсекторальної взаємодії / Попов О.Є., Мордовець А.В. // «Економіка і організація управління» – 2016. – Випуск 1(21) – с.160 – 172.

Особистий внесок здобувача: проаналізовано трансформаційні процеси, що

обумовлюють розвиток форм взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання.

6. Мордовець А. В. Моделювання організаційно-економічного механізму партнерських відносин в сфері міжсекторальної взаємодії / А. В. Мордовець // Вісник ЛТЕУ, Економічні науки. – 2016. – № 51 – с. 74 – 78.

7. Стахорська С. І. Методичний підхід оцінки рівня ризикованості реалізації партнерських відносин в пріоритетних сферах національної економіки [Електронний ресурс] / С. І. Стахорська, А. В. Мордовець // Ефективна економіка. – 2017. – № 3. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5495>.

Особистий внесок здобувача: розроблено методичний підхід до оцінки рівня ризикованості реалізації партнерських відносин в пріоритетних сферах національної економіки.

8. Мордовець А. В. Методичний підхід щодо сценарного моделювання та прогнозування партнерських відносин при реалізації проектів соціально-економічного розвитку [Електронний ресурс] / А. В. Мордовець // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 16. – с. 192-198. – Режим доступу: http://global-national.in.ua/archive/16-2017/16_2017.pdf

Статті у наукових фахових виданнях інших держав та у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз

9. Мордовець А. В. Методичний підхід оцінки ефективності передачі адміністративно-управлінських процесів на аутсорсинг в державних органах влади / А. В. Мордовець // Міське самоврядування та регіональний розвиток в Україні. – 2013. – № 4 – с. 33 – 38

10. Popov O. E. The essence of social and economic partnership between the state and business entities / O. E. Popov, A. V. Mordovets // Nauka i studia. – 2015. – № 1(132) – с. 55 – 61. (*Index Copernicus*)

Особистий внесок здобувача: здійснено морфологічно-семантичний аналіз дефініцій, що характеризують процес взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання

Публікації за матеріалами конференцій

11. Попов А. Е. Систематизация инструментов повышения эффективности деятельности государственных органов власти / А. Е. Попов, Мордовец А. В. // Перспективы скоординированного социально-экономического развития России и Украины в общеевропейском контексте. Тр. Второй междунар. научн.-практ. конф. / РАН. ИНИОН. Отдел науч. сотрудничества и междунар. связей; Отв. ред. Ю.С. Пивоваров. – М., 2014. – с. 95 – 99.

Особистий внесок здобувача: узагальнення інструментів підвищення ефективності діяльності державних органів влади

12. Mordovets A. V. Substantiation of the necessity of interaction between state and business entities / Materials of the X International scientific and practical conference «Education and science without borders - 2014». – 7-15 грудня 2014. – № 9. – с. 31-32

13. Mordovets A. V., Ignatenko L.O. Essence of Categories That Characterize the Interection of State and Business Entities / A. V. Mordovets, L.O. Ignatenko // Collection of Scientific Works “Integration processes and innovative technologies: achievements and

prospects of engineering sciences (in foreign languages)”. – 2015. - № 5. – p. 225 – 229.

Особистий внесок здобувача: визначення різниці між сутністю визначень понять, що відображають взаємодії органів влади та суб’єктів господарювання.

14. Мордовець А.В. Генезис сутності взаємодії органів влади та суб’єктів господарювання в рамках інституціональних теорій / А. В. Мордовець // Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики». – 22-23 травня 2015. – с. 457-460

15. Мордовець А. В. Правові аспекти формування процесу взаємодії органів влади та суб’єктів господарювання в рамках соціально-економічного розвитку України / Materials of the XI International scientific and practical conference, “Scientific horizons”. – 2015. – с. 62 – 65

16. Мордовець А. В. Аналіз впливу макроекономічних факторів на розвиток партнерських відносин // Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти: матеріали Всеукраїнської науково-практична конференція молодих учених та студентів, м. Харків, 22 квітня 2016 року. Харків: Видавництво «НТМТ», 2016. – с. 1471 – 1477

17. Мордовець А. В. Діагностика ресурсного та інституціонального потенціалу національної економіки за допомогою методів економіко-математичного моделювання // Моделювання та прогнозування соціально-економічних процесів: матеріали Всеукраїнської науково-практична Інтернет-конференція молодих учених та студентів, м. Харків, 24-26 березня 2016 року. Харків: Видавництво «НТМТ», 2016. – с. 23 – 1477

18. Касьмін Д. С. Аналіз етапів вироблення державної політики в сфері соціально-економічного партнерства органів влади та суб’єктів господарювання / Д. С. Касьмін, А. В. Мордовець // Матеріали Міжнародної наукової конференція «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця»: тези доповідей, 1-2 червня 2017 р. – Х.: ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2017. – С. 80 – 83.

Особистий внесок здобувача: визначення етапів вироблення державної політики в сфері партнерських відносин

АНОТАЦІЯ

Мордовець А. В. Формування державної політики соціально-економічного партнерства органів влади та суб’єктів господарювання. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України. – Харків, 2017.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних положень, розробці методичного забезпечення та практичних рекомендацій щодо формування державної політики у сфері соціально-економічного партнерства органів влади та суб’єктів господарювання.

У роботі систематизовано визначення, що відображають процес взаємодії органів влади та суб’єктів господарювання та уточнено визначення поняття «соціально-економічне партнерство». Узагальнено предметну сферу формування соціально-економічного партнерства органів влади та суб’єктів господарювання в рамках державної політики міжсекторальної взаємодії.

Визначено взаємозв'язок характеру відносин між потенційними учасниками партнерських відносин та формою інституціоналізації партнерських відносин. Уточнено визначення поняття «потенціал розвитку партнерських відносин» з визначенням його складових. Обґрунтовано систему показників відповідно до складових оцінки потенціалу розвитку в пріоритетних сферах розвитку партнерських відносин та побудовано інтегральний показник. Визначено інституціональні аспекти реалізації партнерських відносин відповідно до рівнів інституціонального середовища.

Проаналізовано процес державного регулювання інституціональних перетворень в сфері партнерських відносин. Розроблено організаційно-економічний механізм управління партнерськими відносинами в сфері міжсекторальної взаємодії. Визначено рівень результативності реалізації партнерських відносин в пріоритетних сферах економіки.

Ключові слова: соціально-економічне партнерство, органи влади, суб'єкти господарювання, державна політика, сфери національної економіки, партнерські відносини.

АНОТАЦІЯ

Мордовец А. В. Формирование государственной политики социально-экономического партнерства органов власти и субъектов хозяйствования. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени доктора экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика та управление национальным хозяйством. – Научно-исследовательский центр индустриальных проблем развития НАН Украины. – Харьков, 2018.

Диссертация посвящена обоснованию теоретических положений, разработке методического обеспечения и практических рекомендаций относительно формирования государственной политики в сфере социально-экономического партнерства органов власти и субъектов хозяйствования.

В работе систематизированы определения, отражающие процесс взаимодействия органов власти и субъектов хозяйствования и конкретизировано определение понятия «социально-экономическое партнерство» сущность которого заключается в решении задач социально-экономического развития экономики на национальном уровне за счет достижения синергетического эффекта от сотрудничества государственных органов власти и субъектов хозяйствования, что может способствовать экономическому развитию страны, особенно в условиях ограниченных ресурсов. Обосновано предметную область формирования социально-экономического партнерства органов власти и субъектов хозяйствования в рамках государственной политики межсекторального взаимодействия за счет обобщения теоретических подходов к определению сущности процесса взаимодействия органов власти и субъектов хозяйствования.

Определена взаимосвязь характера отношений между потенциальными участниками партнерских отношений и формой институционализации партнерских отношений за счет трехуровневой матрицы, учитывающей взаимосвязь сфер реализации, формы институциональных отношений с целью определения уровня государственного регулирования и выбора организационной формы партнерских отношений.

Конкретизировано определение понятия «потенциал развития партнерских

отношений» за счет определения его составляющих аспектов, которые формируются на всех уровнях управления партнерскими отношениями, а именно статистического и динамического аспектов, за счет учета которых возможно проанализировать состояние и определить резервы для развития отраслей экономики. Обоснована система показателей в соответствии с составляющих оценки потенциала развития в приоритетных сферах развития партнерских отношений и построено интегральный показатель за счет методического подхода к оценке потенциалов развития межсекторальных партнерских отношений, который в отличие от существующих позволяет обосновать систему показателей для оценки потенциала в сфере партнерских отношений. Определены институциональные аспекты реализации партнерских отношений в соответствии с уровнями институциональной среды, которые влияют на выбор инструментов государственного регулирования партнерских отношений в соответствии с мультиагентским подходом.

Проанализирован процесс государственного регулирования институциональных преобразований в сфере партнерских отношений за счет определения системы государственных органов власти, элементов организационно-экономического механизма управления партнерскими отношениями и расчета экономической эффективности реализации данного проекта. Разработан организационно-экономический механизм управления партнерскими отношениями в сфере межсекторального взаимодействия, который в отличие от других позволяет проанализировать процесс формирования партнерских отношений на всех уровнях государственного управления с определением субъектов, характера их взаимодействия и их функциональных обязанностей. Определен уровень результативности реализации партнерских отношений в приоритетных сферах экономики за счет использования теории игр, что позволило смоделировать варианты взаимодействия субъектов партнерских отношений и оценить не только конечный результат, но и процесс взаимодействия.

Ключевые слова: социально-экономическое партнерство, органы власти, субъекты хозяйствования, государственная политика, сферы национальной экономики, партнерские отношения.

ANNOTATION

Mordovets A. V. Formation of the state policy of social and economic partnership of state and business entities. – Manuscript.

The dissertation is for obtaining the scientific degree of doctor of economic sciences, specialty 08.00.03 – economy and management of national economy. – Scientific and Research Center for Industrial Problems of Development of National Academy of Sciences Ukraine, Kharkiv, 2018.

The thesis is devoted to the substantiation of theoretical positions, development of methodological support and practical recommendations for public policy in the field of socio-economic partnership state and business entities.

The paper systematically identify, reflecting the interaction of government and business entities and clarified the definition of "social and economic partnership." Overview forming the subject field of socio-economic partnership of authorities and entities under public policy intersectoral cooperation.

The paper is systematized identify, which reflect the interaction of government and

business entities and are clarified the definition of "social and economic partnership." Subject area forming socio-economic partnership of state and business entities within the public policy intersectoral cooperation were summarized.

The relationship between the nature of the relationship potential participants form partnerships and institutionalizing partnerships developed. The definition of "development potential partnerships" with the definition of its components were specified. Metrics in compliance with the evaluation of potential development in priority areas of partnership was grounded and integral index was built. Institutional aspects of partnerships according to levels of institutional environment were identified.

Keywords: socio-economic partnership, state, businesses entities, public policy, spheres of national economy, partnerships.

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 0,9. Тир. 100 прим. Зам. № 312-18.
Підписано до друку 16.05.2018. Папір офсетний.

Надруковано з макету замовника у ФОП Бровін О.В.
61022, м. Харків, вул. Трінклера, 2, корп. 1, к. 19. Т. (057) 758-01-08, (066) 822-71-30
Свідоцтво про внесення суб'єкта до Державного реєстру
Видавців ти виготовників видавничої продукції серія ДК 3587 від 23.09.09 р.